

D Ö N E M E Ç

TANKRED DORST

TÜRKÇESİ : BEHÇET NECATİGİL



M. Gürhan Başaran

DÖNEMEÇ

Tankred Dorst

BİRİNCİ BASKI : NİSAN 1964

Bu çeviri izin alınmadan oynanamaz. Oynamak isteyenlerin yayınevimize başvurarak yazılı izin almaları gerekir.

de yayınevi

Istanbul, Ankara Caddesi, Vilâyet Han, Kat 2, Nr. 13

*Sayfa düzeni : Metin Yasavul; Dizgi : Erdoğan Kantürk;
Tertip : Musa Battaloğlu; Düzelti : F. Bengü; Baskı : Zeki Çaylı*

İSTANBUL MATBAASI
Nuruosmaniye Cad, 90

DÖNEMEÇ

Bir fars

Kişiler :

ANTON
RUDOLF
KRIEGBAUM

Sarp, yarık yarık bir kayanın önünde küçük, kendi halinde, rahat bir kulübe; çiçekler, bir ufak bahçe; belki bir de Biedermeier stili mavimsi bir cam küre. Kulübenin yakınında alçak, aralıklı bir tahta parmaklık; gerisinde haçlar, mezar tümsekleri. Atelyemsi bir yer. RUDOLF ile ANTON, bir bankın üzerinde oturmaktalar. İkisi de eş giyinmişler: siyah, eskimiş frak ve silindir şapka.

RUDOLF. *(Bir haç yontmaktadır.)*

ANTON. *(Bir not defterinden yavaş sesle bir şeyler okumakta.)*

RUDOLF. *(İşaret parmağını ağzında ıslatır, hava durumunu anlamak istiyerek kaldırır, havada tutar.)* Termik yükseliş.

ANTON. (*Gözlerini defterden ayırıp bakar.*) Ne dedin?

RUDOLF. Termik yükseliş.

ANTON. Çok fena.

RUDOLF. (*Gökyüzünü gözden geçirir.*) Bulut yok; pırıl pırıl, duru bir gök.

ANTON. (*O da göğe bakar.*) Ama arkalardan bir fırtına geliyor.

RUDOLF. Bir tek bulut. Öğleye doğru sırtta toz olur, gider.

ANTON. Öğleye doğru!

RUDOLF. Güneş tam güneyde olunca.

ANTON. Fena.

RUDOLF. Yaz gibi yine hep sıcak hava. Plâj havası, tatil havası, gezi havası.

ANTON. Fena. Sus, sus!

RUDOLF. Her şey yolunda. Tam da spor otomobil havası.

ANTON. Ne de katı yüreklisin, şaşıyorum.

RUDOLF. Ben mi yaptım bu havayı? Bu güzel havayı? Bu gezi havasını? Bu lodosu? Ben mi? Bulut toz olacaksa, güneş güneye gelecekse suç bende mi?

ANTON. Aman, bari *güzel* deme bu havaya!

RUDOLF. Ben demiyorum, hava raporu diyor.

ANTON. Ama sen de düşünmeden tekrarlıyorsun.

RUDOLF. Senin gibi günlerce düşünmiye vaktim yok benim.

ANTON. (*Gücenmiş.*) Rica ederim!

RUDOLF. Hem benim tahsilim de yok.

ANTON. Sana az mı anlatmaya çalıştım, tahsille

ilgisi yok bu işin.

RUDOLF. Canımın istediğini söylerim ben, anlıyor musun? Hava güzel! Güzel değil mi sanki? Harika, alabildiğine güzel! Sonra ben kendi değerimi de kendim biliyorum, senin söylemene lüzum yok, hanım evlâdı sen de!

ANTON. Herkesin işi ayrı. Kim diyebilir ki şu ya da bu iş, daha değerlidir?

RUDOLF. Benim işim doyurur adamını. Sonra aile geçindirir, bir de küçük çocuğu giydirir, kuşatır; daha ne?

ANTON. Bir işe yaramadığımı yine başıma mı kakacaksın?

RUDOLF. Senin şöyle adamakıllı avuçlarına tükürüp bir işe girdiğin var mı hiç?

ANTON. Sana baktıkça içimden senin gibi tasasız çalışabilmek geçiyor.

RUDOLF. Sen yalnız parmaklığın gerisine çiçek dik!

ANTON. Bize çiçek de lâzım, biliyorsun pekâlâ.

RUDOLF. Sonra da bütün gün çimenlere yan gel!

ANTON. Haksızlık ediyorsun, Rudolf. Biliyorsun ki senin gibi ben de çalışıyorum. İşte, görmek istersen eğer... (*Not defterini gösterir.*)

RUDOLF. Neymiş o?

ANTON. Nutuk.

RUDOLF. Şu eski nutuk mu?

ANTON. (*Okur.*) «İşte yine o hadise. İşte yine karşınızdayız...»

RUDOLF. Hep aynı şey. Dinliye dinliye ezberledim âdeta.

ANTON. Senin dinlemen de öylesine işte! Ben bu nutku şimdiye kadar altı kere değiştirdim.

Yirmi dört kazada altı kere değişti bu nutuk.

RUDOLF. Ama başlangıç hep aynı.

ANTON. Tabii. Çünkü olay hep aynı. Yalnız kişiler değişiyor, mutsuz kişiler. Benim için de problem bu ya. Fakat sen aradaki farkı bile hissetmiyorsun.

RUDOLF. Yani çalışmanın bir işe yaramadığını sen de görüyorsun.

ANTON. Bu işler bir çıkar sağlamaz ki. Anlamıyor musun?... Benim şimdi yeni bir konum var.

RUDOLF. (*İlgilenmemiş.*) Öyle mi?

ANTON. Mükemmel bir konu: Kaderden kaçılmaz.

RUDOLF. Bak, her zaman için doğru bu.

ANTON. Hep kendi şahsını düşünen bir adam için. Öyle bir adam ki yalnız işinde, mesleğinde yükselmeyi düşünür; Comersee kenarında bir villa almayı, hisse senetlerini çoğaltmayı ister; çocukları erkek olsun ister. Konuya bunları da kattım.

RUDOLF. Allah vere yarıda kalmasa emeklerin.

ANTON. Bir plân yaptım mı değiştirmem artık.

RUDOLF. Duyuyor musun?

ANTON. (*Kulak kabartır.*) Neyi?

RUDOLF. (*Kulak kabartır.*) Arabayı. Diesel motorlu, büyük bir araba.

ANTON. Nasıl da duyarsın böyle şeyleri?

RUDOLF. (*Yukarıya bakar.*) Kayayı döner nerdeyse.

ANTON. Ben de duydum şimdi.

RUDOLF. Bir omnibus.

ANTON. (Ürkmüş.) Allahım!

RUDOLF. Yüklü iş.

(Soluklarını kesip, gözleri yukarda, taşıt gürültüsü gelen yolu bakışlarıyla izlerler: Yılan-kavi dağ yolunu güçlükle, ağır ağır çıkan bir otobüs gürültüsü duyulmaktadır.)

RUDOLF. İşte!

ANTON. Otuz kişi, otuz kişi, otuz kişi.

RUDOLF. (Soğukkanlı, tahmin yürütür.) En az elli.

ANTON. Allahım! Elli kişi. Konuşan gülüşen yolcular, sevişenler, çocuklar, yeni evliler, anneler... (Gürültü uzaklaşır, kesilir.)

RUDOLF. Geçti.

ANTON. (Bitkin.) Alnım.. buz gibi. Ter içinde.

RUDOLF. Şansları varmış. Zaten güneş de henüz tam güneyde değil.

ANTON. (Boşanır.) Şansları varmış! Niçin çaresine bakmazlar bunun? Böyle yürümez bu! Tahammül edemiyorum! Ömür törpüsü.. hasta oldum bu yüzden.

RUDOLF. Ama biz çaresine bakıyoruz ya!

ANTON. (Alacağı cevabı merak ederek.) Çaresine bakıyor muyuz? Nasıl?

RUDOLF. Karayolları Bakanlığı'na verdiği dilekçeler?

ANTON. (Makine gibi tekrarlar.) Karayolları Bakanlığı'na verdiğim dilekçeler!

RUDOLF. Yirmi dört dilekçe.

ANTON. Yirmi dört dilekçe... Her kazadan sonra bir tane. Ama değişen ne? Kimsenin kulak astığı yok ki bize.

RUDOLF. Bir gün çaresine bakarlar diye umuyorum hep.

ANTON. Bir gün! Bütün günler değerli; hele şimdi, lodos varken, havada titreşen harlı yaz sıcakları, güneşin tam da güneyde olduğu şu sıra...

RUDOLF. Müsteşar Bey bu durumu bilemez tabii. Sen de orda büroda otursaydın; sürgülü camlar, sıcak soğuk tertibatı, bir büro, güzel bir sekreter; burda olup bitenleri sen de bilmezdin elbette.

ANTON. Müsteşar Dr. Kriegbaum tasarlıyamaz bunu. Peki neden? Çünkü ben olayı şöyle canlı, adamakıllı tasvir edemedim. Masasının başında üstüinkörü haberi oluyor Müsteşar'ın. Aç bir dosya, dönemeç. Hindistan'da açlık, bir dosya aç, tamam! Küba'da idamlar, yeni bir dosya, tamam! Belçika'da maden ocağı kazası, ona da bir dosya, tamam! Gençlerde suçluluk... Sürüp gidiyor böylece.

RUDOLF. Bu işlerin yol yapmakla ilgisi yok.

ANTON. Ama hepimizi ilgilendirir bu. Nedir ki. Müsteşar Dr. Kriegbaum koltuğunda oturuyor. düşünmüyor bile bunu; çünkü ben faciayı iyi tasvir edemedim.

RUDOLF. (*Yatıştırarak.*) Yoo, yoo! Biliyor musun, hence nedir mesele? Ben öyle sanıyorum ki, Müsteşar Kriegbaum dilekçeleri havale et-

miyor, dosyasına koydurup kaldırtıyor. Benim bildiğim adamsa beklenir bu ondan.

ANTON. (*Doğrulanacağını umarak.*) Acaba?

RUDOLF. Besbelli. Düşündükçe bu yargıya varıyorum. Evet evet, Müsteşar Kriegbaum böyle bir adam, ne çare! Sağını solunu gördüğü yok, yalnız yüksekte gözü; bir gün de bakarsın, Bakkan olmuş. Bırak, bırak, tanımım!

ANTON. İçim rahat etsin diye böyle söylüyorsun.

RUDOLF. Benim bildiğime göre öyle bir adam.

ANTON. Ama sen onu tanımazsın ki!

RUDOLF. Tanımam.

ANTON. Eh, daha ne?

RUDOLF. Ama böylelerini herkes bilir.

ANTON. Senin bir şeyden anladığın yok.

RUDOLF. Madem öyle, ver bir dilekçe daha.

ANTON. Evet, yazacağım. Ateşli, sert bir dilekçe yazacağım. Sayın Müsteşar Dr. Kriegbaum, diyeceğim; sizi tanımıyorum, ama biliyorum bir insan olduğunuzu; nereye kaçsanız, hangi mevkiye yükselseniz, sorumluluktan kurtulamıyacağınızı biliyorum. Bu yolun, biliyorsunuz, onarılması gerek. Tasavvur edin, dağa tırmanan bir araba, öğle güneşi, esen lodosta insanın başına tuhaf bir ağırlık çöküyor. Kayalar cam gibi ıslıl ıslıl; arabayı süren bey, tasavvur edin, parmakları direksiyonda sanki tempo tutuyor. Gün güzel, hayat güzel, Müsteşar Bey, tasavvur edin...

RUDOLF. (*Sözünü keser.*) Bir hususi araba!

ANTON. (*Başını korkuyla içeri çekerek.*) Görüyor

musun?

RUDOLF. Henüz görmüyorum... Daha kayanın
ardında, sondan bir önceki dönemeçe yaklaştı... Gördüm şimdi!

ANTON. İçinde kaç kişi var?

RUDOLF. Galiba bir kişi.

ANTON. Bir kişi mi, çok şükür!

RUDOLF. Adamda hiç akıl yok; kaptırmış gidiyor.

ANTON. (*Yukarıya bakmaksızın.*) Boyuna da hatırlatılır; yavaş sürün, yavaş, yavaş, yavaş!

RUDOLF. (*Gözliyerek.*) Kısa, düz bir araba. Karoseri güvercin mavisi. Kenar çizgileri beyaz. Güzel! Anteni var. (*Bir vites gürültüsü.*) Üçüncü vitese aldı.

ANTON. Hızı yetmiyormuş gibi! İlle de daha hızlı, daha hızlı! Budala! Bir kaza olacak, haberi yok! Bu iş yaş! Oh olsun, hak etti! (*Bağırır.*) Suç kendisinde.

RUDOLF. Son dönemeç!... Dikkat!

ANTON. Suç kendisinde!

(*Çatırtılar, takırtılar: Bir otomobil kayalardan aşağı yuvarlanır.*)

RUDOLF. Bu yirmi beşinci. (*Çıkar, kaza yerine gider.*)

ANTON. (*Kendi kendine, çabuk çabuk.*) Ne dedim? Suç kendisinde mi? Hiç akli yok mu? Trafik yasaklarına aldırıyor mu? Öyle mi dedim? Birer mazeret bunlar! Akılsız. Yasaklara aldırıyor, suç kendisinde. Hayır, hayır, sesim çıkmadı, sesim işitilmedi... Güle sevine,

sürdü gitti arabayı; eli direksiyonda trampet çalar gibi; ıslıkla bir şarkı tutturmıştu, moda şarkılardan biri, oynak bir hava... Ama ne diye neşeli olmayacakmış?.. Biraz da içkili miydi yoksa? Belki de tanıdığı bir kadına gidiyordu, ailesini evde bırakmış. İşinde de böyle pervasız mıdır ki? Arabayı böylesine süren, işinde de pervasızdır. Hayır, kayalardan aşağı yuvarlanmasında suç benim. Rudolf! *(Koşarak kaza yerine gider.)*

(İçeriye bir otomobil tekerleği yuvarlanır. Sonra bir ikincisi. Derken RUDOLF gelir. Kayadan aşağı devrilmiş arabanın tek tük parçalarını sürüyerek getirmiştir.)

RUDOLF. *(Geriye seslenir.)* Arkada! İlerde, sağda! Evet, kayanın hemen yanında, ravent çalıkları içinde! *(Otomobilin parçalarını atelyeye taşır, geri gelir, kaza yerine doğru bakar.)* Eh, o işi de sen tek başına yaparsın! Evet, tamam! Ayaklarından! Ben arabayla uğraşıyorum. *(Elini ağzına götürerek seslenir.)* Ayaklarından! *(Atelyeye gider. ANTON, kaza geçireni ayaklarından sürüyerek getirir.)*

ANTON. *(Kaza geçirene.)* Affınızı dilerim. Elimden geleni yapacağım, emin olun. Çok da ağırmışsınız. Ölüler dirilerden daha ağırdır. Yirmi dört kere denedim bunu... Hay Allah, ölmüş! *(Kaza yerine gider, elinde bir evrak çantasıyla döner. RUDOLF atelyeden gelir.)*

RUDOLF. Tamam... Zarar ziyan dikkatle incele-

nirse pek öyle berbat değil durum. Oldukça biçimli yuvarlanmış. Dingiller kırılmış, tabii. Karoser de epey yamrulmuş. Ama on beş güne kalmaz, dediği dersin, araba tamam! Güvercin mavisini, boyanmış, yeni gibi, hiç merak etme!

ANTON. Ölmüş.

RUDOLF. (*İşe dalmış.*) Feci!

ANTON. Kimildanıyor, cansız bir et yığını.

RUDOLF. Hepimiz öleceğiz, sen, ben ve Else Hala'mız.

ANTON. Yukarıya, dönemece son ne zaman çıkmıştın?

RUDOLF. Bilmem. Niye sordun?

ANTON. İçime kurt düştü. Galiba orda tehlike işareti yok şimdi.

RUDOLF. Çocuklar bazan söküp götürüyor bu gibi levhaları.

ANTON. Bu durumları en küçük ayrıntılarına kadar yazacağım. Mademki başka kimse üzerine almıyor, biziz sorumlu. Biz!

RUDOLF. Lâf! Daha ne yapalım? Kayayı mı uçuralım yani? Levhalar yazıp yola mı dikelim? Hem yasak böyle şeyler. Yukarda bekliyelim de gelip geçenlere «Dikkat, Beyim!» mi diyelim?

ANTON. Bir şeyler yapmalıyız.

RUDOLF. Kazaya uğrayanları gömüyoruz ya, az şey mi? Bunca masraf, çiçekler, ayıklanmış beyaz çakıl, parmaklık, haçlar... Kim yapar bugün bunları?

ANTON. Yetmez, yetmez.

RUDOLF. Aman, aman, bırak yahu! Aklını başına devşir ve düşün! Şu senin nutuk, söz gelişi; az şey mi? Hangi rahip, ya da mezar başında hangi adam, büyük şehirde vaktini harcar da bu kadar güzel, bu kadar harika bir nutuk hazırlar? Sıradan nutuk değil bu. İnsan dinlerken anlıyor. İçine işliyor dinledikleri. Dinî yaşıntılar bunlar, yaşayanlar bilir, dağlara taşlara! Hem de bedava, metelik almadan... Az şey mi?

ANTON. (*Duygulanmış.*) Rudolf, bu sözlerin beni çok...

RUDOLF. Gördün mü, biz üstümüze düşeni yapıyoruz, hattâ fazlasıyla; işte o kadar. Değil mi yani?

ANTON. Vicdanım, Rudolf!

RUDOLF. Hem canım biz de insanız nihayet. Ne hayvanız, ne de belediye başkanı.

ANTON. (*Sözleri gitgide bir vaaz edasına bürünüyor.*) «Dünyanın bir yerinde bir felâket koptu, bir kaza oldu da anlamsızlığının olanca korkunçluğuyla gündelik hayatımızda üzerimize çöktü mü, bu bir ihtardır bize: İşte o zaman bir uçurum önündeki perde birdenbire kalkar. Rahatça sözler, kolayca bir moralle biz, o perdeyi görmezden gelmişizdir. İşte şimdi felâket yine kapımızı çaldı. Ömrünün ortalardaki bu adam...» (*Sözüünü yarıda bırakır.*) Kimlik belgesini ver!

RUDOLF. (*Ceket ceplerini arar.*) Ceketinde yok.

(*Ceketi eller.*) Yaban domuzu derisi...

ANTON. Yanında bir evrak çantası vardı.

RUDOLF. Bakıyorum. (*Çantayı açar, kâğıtlar çıkarır.*) Mektuplar. Bir fotoğraf. Canlı, gürbüz, dindar, mesut bir aile.

ANTON. Ver!

RUDOLF. Al!

ANTON. Bende kalsın! Kimlik belgesi nerde?

RUDOLF. Bir yoyo.

ANTON. Kimlik belgesini bul.

RUDOLF. Bir kutu zencefil, kutu açılmış. (*Biraz ağzına atar, çiğnemiye başlar.*)

ANTON. Belgeyi ver!

RUDOLF. Bir diyet reçetesi, tabletler, üç siyah maymun, fildişi... Bir ölünün üzerinden neler de çıkmazmış!

ANTON. Belgeleri ver bana!

RUDOLF. Buldum. (*Kâğıtları okumaya başlar.*)

ANTON. Yaşı?

RUDOLF. Kırk sekiz.

ANTON. İsmi?

RUDOLF. Limousine.

ANTON. O otomobilin belgesi. Adaminkini bul!

RUDOLF. Buldum.

ANTON. Neymiş ismi?

RUDOLF. (*Susar.*)

ANTON. İsmi neymiş?

RUDOLF. (*Susar.*)

ANTON. Neyin var kuzum?

RUDOLF. Kriegbaum!

ANTON. Kriegbaum!

RUDOLF. Hukuk doktoru Erich Kriegbaum. Müsteşar, evli. Ayırıcı niteliği: sol ayakta kaynaşmış, bitişmiş parmaklar.

ANTON. Bak bakalım.

RUDOLF. (*Kaza geçirenin ayakkabısını, çorabını çıkarıp bakar.*) Tamam.

ANTON. Bakanlık müsteşarı Dr. Kriegbaum.

RUDOLF. Bak şu işe! Nasıl oluyor da...

ANTON. Ara çantayı!

RUDOLF. (*Araştırır.*) Kâğıtlar. Prospektüsler.

ANTON. Başka?

RUDOLF. Buldum.

ANTON. (*Heyecanlanmış.*) Ne buldun?

RUDOLF. Senin yazdıkların, çantada hepsi, yirmi dört dilekçe.

ANTON. (*Çok sevinmiş.*) Demek işe yaradı yazdıklarım! Onu zorladılar, onda rahat huzur bırakmadılar, ona vicdan azabı verdiler... Sonunda harekete geçti, kendi gözleriyle görmek istedi, acaba dedi... (*Birden durur.*) Ama şimdi... öldü!

RUDOLF. Eh, bir başkası ele alır bu işi.

ANTON. Bir başkası...

RUDOLF. Kimsenin yeri boş kalmaz.

ANTON. Her insan değiştirilebilir, yerine başkası getirilebilir.

RUDOLF. Yalnız bir mesele var: Gelen g'ideni aratacak mı?

ANTON. Kim bilir?

RUDOLF. Bekliyelim mi dersin?

ANTON. Kimin geleceğini öğreninceye kadar bek-

liyelim.

RUDOLF. Ben karoserin onarımına başlayayım.

(*Gitmek ister.*)

ANTON. Önce yardım et bana.

RUDOLF. Nede?

ANTON. Adamı bahçeye götürmeliyiz.

RUDOLF. Ayaklarından çek götür gene.

ANTON. Müsteşar o! (*RUDOLF istemiyerek tutar, kaza geçireni kısa bir süre taşırlar. ANTON bırakır.*) Şey!

RUDOLF. Ne?

ANTON. Belki de sağ henüz.

RUDOLF. Pirzola yemez artık.

ANTON. Dudağına bir yaprak koy hele!

RUDOLF. Saçma! (*Taşımak ister.*)

ANTON. Ne umursamaz adamsın! Yaprakla bir dene bakalım önce! (*Gül fidanından bir yaprak koparır, adamın ağzına koyar.*)

RUDOLF. Kendin dene! (*Yürümiye başlar.*)

ANTON. Rudolf! Hey, Rudolf! (*RUDOLF durur.*) Yaprak kımıldadı galiba. Evet, evet, kımıldıyor.

RUDOLF. (*Canı sıkılmış.*) Bana ne kımıldarsa! (*Arabanın altına girer.*)

ANTON. Kımıldıyor. Nefes alıyor adam. Gel bak, vallâ, numara yapmıyorum.

RUDOLF. (*Çalışmaya koyulmuş.*) Yaşasaydı ilk sağ çıkan o olurdu!

ANTON. Yaşasaydı değil, yaşıyor!

RUDOLF. (*Arabanın altında.*) Ee, şimdi bir de onun boğazı mı çıkacak başımıza?

ANTON. (*Kelimelere basarak.*) Müsteşar Bey!
Müsteşar Bey! (*KRIEGBAUM kımıldar.*)

KRIEGBAUM. (*Zayıf, ama kesin bir sesle.*) Fakat
bir kere daha...

ANTON. Rudolf, konuşuyor!... Ama müsaade bu-
yurun, Müsteşar Bey...

KRIEGBAUM. (*Zayıf, fakat kızgın bir sesle.*) Fa-
kat bir kere daha...

ANTON. Sakin olun!

KRIEGBAUM. ... bu önemli meseleye dönebilmek
için...

ANTON. Yaşıyorsunuz!

KRIEGBAUM. Hayır, o mesele değil. Öteki. Top-
lantı raporuyla Bakan'ın tutumu. Biliyorsunuz
ki...

ANTON. (*KRIEGBAUM'u sarsar.*) Kendinize ge-
lin, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Hem sizin de nihayet bazı şeyleri
düşünmeniz gerekir.

ANTON. Pek sevindim, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Diyelim ki günün birinde yokum
ben; o zaman?

ANTON. Çok şükür, ölmediniz, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. (*Doğrular.*) Ölmek mi? (*Acıyla ir-
kilir.*) Ne ölmesi?

ANTON. Düşünsenize!

KRIEGBAUM. Düşüneyim mi?

ANTON. Otomobiliniz yuvarlandı.

KRIEGBAUM. Ah, kolum, kolum, kolum!

ANTON. Yukarda kayaları döne döne sürüyordu-
nuz arabayı.

KRIEGBAUM. (*İnliyerek.*) Arabam nerde?

ANTON. Ne yazık ki hayli hasara uğradı, Müsteşar Bey. Ama kardeşim onarımına çalışıyor.

KRIEGBAUM. Hay Allah!

ANTON. Telâş etmeyin, Müsteşar Bey. Arabanız yeni gibi olur gene. Kardeşim diplomalı tamirci değildir, ama kendi kendine öğrenmiştir bu işi. Sadece bir amatör yani; fakat siz hiç merak etmeyin; nice büyük atelyelerdeki ustalardan daha yatkındır eli. Güvenebilirsiniz.

KRIEGBAUM. Nasıl oldu bu iş?

ANTON. Ah, Müsteşar Bey...

KRIEGBAUM. Dikkatsizlik ettim de ondan oldu diyecek değilsiniz her halde...

ANTON. Yoo, hayır, yoo!

KRIEGBAUM. Yoksa çok neşeliydim de ondan mı deli dolu sürüyordum arabayı...

ANTON. Hayır, hayır, kimse bununla suçlandırmaz sizi.

KRIEGBAUM. Değil mi ya, hiç de öyle sürmüyordum. Bende öyle aşırılık yoktur. Ne en ufak bir dikkatsizlik, bir ihmal, bir yorgunluk, ne de...

ANTON. Yok böyle şeyler. Hepsi kusursuz, mükemmel, Müsteşar Bey. Orası öyle, fakat...

KRIEGBAUM. Gördünüz mü! Arabayı kullanırken trafik kurallarına uyduğumu siz de tasdik ediyorsunuz.

ANTON. Harfi harfine, Müsteşar Bey. Yalnız ne yazık ki...

KRIEGBAUM. Evet?

ANTON. Müsaade buyurursanız söyliyeyim: Ne yazık ki, bu yolun belirli trafik kuralları yok.

KRIEGBAUM. Yoksa, olması lâzım.

ANTON. Ben de sizin fikrinizdeyim.

KRIEGBAUM. Evet, şimdi hatırladım: şu Allahın belâsı yol değil mi bu! Sağında dönemeç, solunda dönemeç, dön babam dön; sonra birdenbire kayalar, gözünüzü kamaştıran bir güneş...

ANTON. Sonra da yallah aşığı!

KRIEGBAUM. Peki, ben neden yukarı çıkıyordum? Neden mi? Yolu bir de kendi gözlerimle görmek istiyordum da ondan. Öyle değil mi?

ANTON. Her halde öyle. Belki yolun tehlikesini açıklamışlardı size.

KRIEGBAUM. Evet. Dilekçe vermişlerdi.

ANTON. Yirmi dört dilekçe.

KRIEGBAUM. Tamam. Ama işin doğrusu, el yazılı dilekçeler ciddiye alınmaz pek. Denir ki, dilekçeyi veren ya bir köylüdür, sığırları otomobillerden ürküyor diye şikâyet eder; ya bir mültecidir, yol kavşağında küçük bir dondurmacı dükkânı açmak ister... Kazalar olur, gelen giden çoktur, değer de!.. Yazı masasına yığılan dilekçeleri görseniz inanmazsınız.

ANTON. O yirmi dört dilekçe var ya, onları ben yazmıştım, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. (ANTON'u, bu ilk, süzer.) Yaa, bak hele! Siz burada mı oturuyorsunuz?

ANTON. Evet, küçük bir arazimiz var burda, ufak bir yer, ama gözümüz gibi bakarız.

KRIEGBAUM. Halinizden memnun olun da! Öyle

değil mi?

ANTON. Öyle. Şikâyet için sebep de yok. Yalnız, ne yazık, toprak çok sert, çok taşlı, kazması açması zor. Tek derdimiz bu.

KRIEGBAUM. Peki, niçin Bakanlığa şikâyetle bulundunuz?

ANTON. Şikâyet değil, Müsteşar Bey! Yanlış anlamayın, onlar birer dilekti sade.

KRIEGBAUM. Sizi çok mu rahatsız ediyor (*Eliyle işaret eder.*) böyle kazalar?

ANTON. Bu yirmi beşinci.. sizinkini de sayarsak şayet. Ama beri yanda tabîî gereken şeyi memnuniyetle yapıyoruz. İşte mezarları orda.

KRIEGBAUM. (*Rahatı kaçmış.*) Mezarları ha!

ANTON. Sonra gider, kendiniz bakarsınız. Ölüm-den kurtulmuş biri için hoş bir gezinti olur. Beyaz çakıl döşeli minik yollar. Ne yaban otları, ne de zevksiz alçı kabartmalar; yalnız sade, basit haçlar var. Hepsini kardeşim yaptı.

KRIEGBAUM. Becerikli bir gence benziyor.

ANTON. Boş kaldıkça ağaç yontar, tahta oyar. Benim elim hiç yatkın değil böyle işlere. Eli-me bir bıçak verseniz, inanın ki parmaklarımı keserim.

KRIEGBAUM. (*Neşelenmiş, güler.*) Bilirim, bilirim; siz tıpkı bana benziyorsunuz! Benim dört tane halam vardı; çocukluğumda kıl testereyle onlar için yaptığım oymaları görmeliydiniz: Saydam kâğıtlardan yıldız paralar; üstlerinde tahta oyma Schiller başı bir takvim. Bunları yapacağım diye şu burnumu — burun bu, bi-

lirsiniz, kolay değil! — iki kere incittim, gözlerimden yaş geldi. Eh, yine de adam oldum işte.

ANTON. Ona ne şüphe, Müsteşar Bey! Eh, ben de karınca kaderince bazı meziyetlerimle övünebilirim: Canla başla geliştirmeye çalıştığım bir kabiliyetim vardır; o da yazmak...

KRIEGBAUM. Bak hele!

ANTON. Yoo, fazla bir şey değil, çok değil! Ama kendi üzerimde işlediğimi söyleyebilirim; bana verilen işi tam mânasıyla canla başla yapmaya çalışıyorum.

KRIEGBAUM. Ha ha... Demek bir patrona çalışıyorsunuz. Reklâm yazıları falan mı?

ANTON. Beni yanlış anladınız: Benim ödevim gerçeğe uğraşmak, demek istedim.

KRIEGBAUM. Bir şair! Maşallah, maşallah! Biliyor musunuz, benim gibi mevki makam sahipleri, öyle şairlerle falan düşüp kalkmaya vakit bulamaz pek. Bir kayıp doğrusu! diye düşünmüşümdür çok zaman. O yüzden, beni böyle âdeta elinize teslim eden şu tesadüf, ne kadar sevindirici değil mi? Siz neler yazarsınız?

ANTON. Nutuk.

KRIEGBAUM. Nutuk mu?

ANTON. Evet. (*Mezarlığı göstererek.*) İlk yazdığım pek derme çatma idi; bir okul yazısı gibi; paragraflara bölme; A, B 1, B 2, C; toparlama; sonuç. Bilirsiniz elbet.

KRIEGBAUM. Eh, herkes bir acemilik döneminden geçer.

ANTON. İkinci nutuktan sonra plâni daha sağlam kurmaya, meramımı daha iyi ifade etmiye başladım; aradığım üslûbu buldum. İnsan bir kelimeyi yerli yerinde kullanıp da en uygun ifadeyi bulduğu zaman ne büyük bir ferahlık duyuyor, biliyor musunuz?

KRIEGBAUM. Uсталık gökten zembille inmez. Güzel, fakat..?

ANTON. Anlamadım.

KRIEGBAUM. Yani ne ile geçiniyorsunuz?

ANTON. Ah, bu sorunuz utandırıyor beni.

KRIEGBAUM. Evet, anlıyorum, kolay değil. Başka bir işiniz daha mı var yoksa?

ANTON. Bu işimden hiç vakit kalmıyor ki, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Bravo, azizim! İnsan bir şeyi yapınca tam yapmalıdır, etiyle kemiğiyle âdeta. Fakat masrafları kim ödüyor.. sormam cammızı sıkıyorsa şayet. Hani merak ettim de!

ANTON. Kardeşim.

KRIEGBAUM. Kardeşiniz mi?

ANTON. Karşıda atelyesi var, orda her gün on saat çalışır.

KRIEGBAUM. Eskiler gibi hamarat yani.

ANTON. Hattâ işsiz kaldı mı rahatı kaçır bazan. Ne yapacağını bilemez olur.

KRIEGBAUM. Evet, büyük bir sosyal problem, bilirim.

ANTON. Ama çokluk, işsiz kaldığımız olmaz hiç.

KRIEGBAUM. Ha ha. (Susar.) Şu halde kardeşiniz...

ANTON. Malûm ya, insan insana yardım eder.

KRIEGBAUM. Bir ayağa kalksam nasıl olur ki?

ANTON. Fakat, Müsteşar Bey, şu halinizde acele etmeyin lütfen. Sizin için hiç de iyi olmaz bu.

KRIEGBAUM. (*Davranıp kalkmaya çabalar.*)
Kalkmam gerek.

ANTON. İyileşmek zaman ister, Müsteşar Bey. Birkaç günlük dinlenmeyi çok görmeyin kendinize. Dinleneceksiniz, boyuna dinleneceksiniz.

KRIEGBAUM. (*Yine olduğu yere yığılır.*) Biliyor musunuz, bu başıma gelenlere seviniyorum ne de olsa. Evet, bir darbe bu; ama değil mi ki kaderde varmış!

ANTON. Efendim? Anlamadım.

KRIEGBAUM. Yol işi.

ANTON. Yine hemen işinizi düşünmiye kalkmayın, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Yoo, düşünmem lâzım. Başka türlü nasıl olur bulunduğum mevkide?

ANTON. Ben size bir tavsiyede bulunabilir miyim: Önce hiç düşünmeden halefinize bırakın işinizi... Bir halefiniz vardır her halde?

KRIEGBAUM. Halefim mi?

ANTON. Yani yerinizi doldurabilecek birisi?

KRIEGBAUM. Yerimi doldurabilecek birisi mi?
Çok hoşsunuz! (*Güler.*)

ANTON. İşler siz olmayınca duracak değil ya, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Kesin kuzum! Bir yardımcım var tabii.. Sizin deyişinizle bir halefim var. Ama

ne halef!

ANTON. İşinin eri değil midir? Ciddi, namuslu değil mi?

KRIEGBAUM. Eğer bütün işleri ben yapmasam...

ANTON. Adı nedir?

KRIEGBAUM. Kirstein, Dr. Kirstein. (ANTON yazar.) Niçin not ediyorsunuz?

ANTON. Şey, hani... dilekçeler için...

KRIEGBAUM. Merak etmeyin, ben ele alacağım o işi.

ANTON. Ne yapacaksınız?

KRIEGBAUM. Ne yapacağım belli her halde.

ANTON. Yol meselesi.

KRIEGBAUM. Tabii.

ANTON. Ciddi mi söylüyorsunuz?

KRIEGBAUM. Eh, şu arada beni her halde tanımış olmalısınız. Ben bir şey yapmak istedim mi olanca enerjimle kendimi ona veririm. Yapacağım bu işi!

ANTON. Yol işine hemen başlanacak mı?

KRIEGBAUM. Döner dönmez gereken teşebbüslere geçeceğim. Önce doğru dürüst levhalar konmalı; tehlikeli dönemeç diye, en azından tabii.

ANTON. Orda böyle levhalar vardı eskiden. Çocuklar söküp götürmüşler her halde.

KRIEGBAUM. O zaman ilersı için bunu önliyecek tedbirler almak gerek.

ANTON. Gerekirse yol normal trafiğe de kapatılabilir.

KRIEGBAUM. Tamam!

ANTON. Ama o zaman?

KRIEGBAUM. Nasıl o zaman? Haa, evet, tekliflerin onaydan geçmesi gerekir diyeceksiniz. Fakat kolay o iş, hiç merak etmeyin! Ben destekledim mi Bakan kabul eder.

ANTON. Sonra?

KRIEGBAUM. Nasıl sonra? Eh, sonra da çalışmaya başlanır.

ANTON. Güzel! Ne zaman?

KRIEGBAUM. Belki önümüzdeki hafta. En az beş ekiple.

ANTON. Hepsi de yolda çalışan beş ekip. Ekip-tekilerden herhangi biri; ya müteahhit, ya mühendis, ya ekip şefi, ya da siz, Müsteşar Bey... içinizden biri yolun günün birinde nasıl olacağı konusunda tam bir fikre sahiptir.

KRIEGBAUM. (*Bağışlar gibi.*) Tamam!

ANTON. Nasıl olacak yol?

KRIEGBAUM. Gayet sağlam.

ANTON. Asfalt mı?

KRIEGBAUM. Yol kaplamalarını bugün eskisinden çok daha dayanıklı yapmak mümkün. Artık donlarda çatlama diye bir şey yok. Cam gibi dümdüz kalıyor, kayma falan da olmuyor üstünde.

ANTON. (*Heyecanlanmış.*) Güzel!

KRIEGBAUM. Fakat bununla da bitmez tabii. Her dönemeçe levhalar konur, özellikle sonuncusuna. Yolun ortasına beyaz çizgi çekilir. Yolun kenarlarına park yerleri açılır. Böylece, durup manzarayı doya doya seyretmek isti-

yenler olursa, bunların trafiği kapatmaları, tehlike teşkil etmeleri önlenir. Ne dersiniz?

ANTON. Güzel! — Yüzünüzün rengi de düzeldi bayağı, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Dahası var. Dönemeçlerin, zikzakların geceleri farlarda daha iyi görünmesi için, kenarlardaki beyaz taşların hepsine kedigözü takılır. Nihayet tepe, sonuncu dönemeç...

ANTON. Kayalar!

KRIEGBAUM. Kayalar dinamitlenir. Evet, orada yolu hattâ ikileriz: Biri aşağıdan yukarıya doluşarak çıkar; öteki kayaların içinden, bir tünelden geçer.

ANTON. Güzel!

KRIEGBAUM. Başka türlü de olmaz zaten. Çünkü, diyelim ki, yukardan bir araba iniyor, aynı anda aşağıdan bir araba yukarı çıkmakta.. tam da dönemeçte.. olamaz mı yani?

ANTON. Ne yalan söyliyeyim, böyle bir şey hiç olmadı, Müsteşar Bey! Şimdiye kadar bu yoldan fazla gelip geçen yoktu.

KRIEGBAUM. (Sinirli.) Fakat olabilir, mümkündür. O zaman?

ANTON. (Utanmış.) Haklısınız, olabilir. Pek düşünemedim, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Ya geceleri? Hiç kaza olmuyor mu?

ANTON. Olsa da binde bir. Yirmi dört arabadan ancak biri geceleyin geçmişti, saat ikiye doğru. Fakat kaza, şoförün sarhoşluğundan oldu.

KRIEGBAUM. Ne demek? O tek kişi de ötekiler

gibi acı çekmedi mi? Çoluk çocuğu onu da beklemediler mi? Yaa, biz asıl o tek kişiyi düşünmeliyiz!

ANTON. Affedersiniz! Ben de tabii sizin fikriniz-deyim, Müsteşar Bey! Yalnız düşünmüştüm ki, Bakanlık.. hepsini birden bir anda.. ne de olsa...

KRIEGBAUM. (*Kızmuş.*) Yapamaz! Yapamaz! O nasıl söz öyle? Ben yapacağım tabii! Bu, nihayet şahsi inisiyatif isteyen bir iş.

ANTON. Peki, nasıl önliyeceksiniz gece kazalarını?

KRIEGBAUM. Geceyi yok edeceğiz.

ANTON. Ne güzel olur.

KRIEGBAUM. Neon lâmbası diye bir şey duydu-nuz mu, bilmem? (*Kendi kendine gibi ve coşkun konuşur.*) Hava kararırken, birdenbire, dönemeçleri döne döne bir lâmbadan öteki-ne, kat kat bir ışık, yol boyunca yukarı tırma-mır. Her gece burdan baktınız mı gözünüzün önünde. O zaman unutulur yol; unutulur gece olduğu; unutulur sağdaki kayalar, soldaki uçurum. İnsan hepsini unuttur da, ışıklarla mest, sevine güvene sürer arabasını.

ANTON. (*Coşmuş.*) Ne güzel! Ne güzel!

KRIEGBAUM. Kaza belâ korkusu yok! İnsan yola çıktı mı, bilir ki gideceği yere varacaktır.

ANTON. Ne güzel! Yollar boşuna gözlenmez artık. Acıya, kedere gömülmez kimse.

KRIEGBAUM. Trafik mükemmel, yollar dümdüz.

ANTON. İnsanı insana bağlayan yollar.

KRIEGBAUM. Evet, öyle!

ANTON. Ne güzel, ne güzel!

KRIEGBAUM. Çünkü, ne diye saklıyalım, aslında birbirimize muhtacız biz. Kimse, adam sen de! diyemez yani. Kelimenin tam mânasıyla mecburuz buna. Benim özel ahlâk görüşüm böyle.

ANTON. Evet, birbirine destek olan, birbirini seven insanlar. Acısız, kedersiz bir dünya. (*Birdenbire üzgünleşir.*) Yazık!

KRIEGBAUM. Yazık mı, ne yazığı?

ANTON. Aklıma bir şey geldi de... (*Durur.*)

KRIEGBAUM. Ne geldi?

ANTON. Şey.. bu dediğiniz hiçbir zaman olmayacak.

KRIEGBAUM. Ama niçin olmasın?

ANTON. Çok, çok güzel de ondan.

KRIEGBAUM. (*Güvensiz, babacan.*) Fakat azizim, hani güveniyordunuz bana?

ANTON. Güveniyorum, ama yine de... Hem bu apayrı bir şey.

KRIEGBAUM. Yüzüme bakın bir kere! Yani ben-de inisiyatif denen şey yok mu?

ANTON. Var, var. Fakat ne bileyim...

KRIEGBAUM. Ha ha, evvelce demek istiyorsunuz... O başka canım, o başka. Rica ederim! Böyle bir şok değiştirir insanı.

ANTON. (*Nutkuna başlar.*) Bir kaza oldu mu... (*Yarıda bırakır.*) Sahi mi?

KRIEGBAUM. İnanın bana. Baştan başa değiştirir. Madem bu kadar şüphecisiniz, doğrusunu

söyliyeyim size. Biliyor musunuz, ben yukarıya neden çıktım?

ANTON. Söylemiştiniz, dilekçeler...

KRIEGBAUM. Çantamda, azizim, çantamda! Ama insan yine de insandır, anlıyor musunuz? Bazen öyle şeyler yapar ki! Dairedeki memurlar beni sağlam zinde sanırlar ya, değilim. Safra kesesi, karaciğer, can sıkıcı şeyler. Bizim aile doktoru, ameliyat lâzımı, diyor. Ameliyat olmak, karnımı yardırmak mı? Benden paso! diyorum. Bizim hizmetçi, hamarat yaşlı bir kız, köylü; kalmadı artık öyle hizmetçiler! İhtiyar bir orman bekçisi biliyormuş, hastalıklardan anlıyan; vardır ya öyleleri, kocakarı ilâçları falan yaparlar.. hiç de yabana atılmaz ha! İşte ben o bekçiye gidiyordum; gizlice tabii; ne diye gülünç edeyim kendimi!

ANTON. Demek şöylece geçiyordunuz bu yoldan?

KRIEGBAUM. Evet, öyle — İyi ki geçmişim, iyi oldu.

ANTON. Belki de fena oldu.

KRIEGBAUM. Belki de fena oldu; görüş meselesi.

ANTON. Evet, öyle de olur, böyle de!

KRIEGBAUM. Biliyor musunuz, ihtiyar ne ilâç verdi bana? Haşlanmış koyun kenesi!

ANTON. (*Anlamamıştır.*)

KRIEGBAUM. (*Güler.*) Yaa, haşlanmış koyun bitil! Neyse, bırakalım bunu. Şimdi benim derdim, yol! Yeter ki görevimin başına gideyim! Bir denesem kalkabilir miyim ayağa? (AN-

TON'un yardımıyla ayağa kalkar.) Teşekkür ederim, sağ olun! Gördünüz ya, oldu.

ANTON. Aman, dikkat edin.

KRIEGBAUM. Bu kadar çabuk, mükemmel... Ne dersiniz?

ANTON. Her şey böyle çabuk oluvermez ki, Müsteşar Bey! Hemen yine görevinizin başına geçmek, hiç doğru mu? Siz o kanaatte değil misiniz, nasıl olsa halefiniz Dr. Kirstein...

KRIEGBAUM. Yine halef dediniz.

ANTON. Dilim alışmış. Affedersiniz!

KRIEGBAUM. Biraz yürüme talimi yapsam!

ANTON. Fakat henüz sendeliyorsunuz! Düşebilirsiniz! Peki, neden istemiyorsunuz, halefiniz, yani.. şey.. Dr. Kirstein, sizin yerinize işlere bakamaz mı?

KRIEGBAUM. Ona güvenilmez! Güvenilmez, azizim! Sizi temin ederim, dilekçeleriniz beş yıl onda kalır da, işlem görmez hiç. — Yok, ben kendim yürürüm, mersi! (*Yürür.*) Basarken henüz acıyor biraz. Fazla gidecek değilim, telaş etmeyin! Şöyle az ileriye gidip dönerim. Teşekkür ederim, azizim! (*Çıkar.*)

(*ANTON peşinden bakar, sonra Müsteşar'ın çantasındaki kâğıtları çıkarır, bakar, bazılarını kendi cebine sokar.*)

(*RUDOLF gelir.*)

RUDOLF. Nerde?

ANTON. (*KRIEGBAUM'un gittiği yönü gösterir.*)

RUDOLF. Gidiyor mu yani?

ANTON. Gezintiye çıktı. Yine yürüyor pekâlâ.

RUDOLF. (*Canı sıkılmış.*) Yaa, demek yine yürüyor pekâlâ?

ANTON. Ben onu iyi etmişim sözde; kendisi öyle diyor. Sen de onu listeden sildindi, öyle mi? Yuvarlandı, düştü, öldü, tamam.. diye düşünmüşün, değil mi?

RUDOLF. (*Kızgın.*) Nereye gidiyor?

ANTON. Dönüp gelecek birazdan. Yürüyebiliyor muyum, bir bakayım! dedi.

RUDOLF. Dönüp gelecek birazdan.

ANTON. (*Eliyle göstererek.*) Görüyor musun? Orda. Oturuyor şimdi. Dizlerinde derman yok henüz.

RUDOLF. Dizlerinde derman yok henüz. Ama kendine geliyor besbelli.

ANTON. Fazla iyimser olmalıyım. O kadar yerden yuvarlandı; az şey mi? İlk anlarda ölü gibiydi tıpkı. Ne kımıldıyor, ne de soluk alıyordu.

RUDOLF. Öyle. Ölü gibiydi.. evvelce.

ANTON. Ya şimdi? İki arasında dağlar kadar fark var. Yine kanlı canlı, eskisi gibi.

RUDOLF. Yaa?

ANTON. Görevine döner dönmez yolu yaptırıyor.

RUDOLF. Yaa?

ANTON. Geçirdiği kaza onda bir şok etkisi yaptı. (*Ezberden nutkunu okur.*) «Dünyanın bir yerinde bir felâket koptu, bir kaza oldu da anlamsızlığının olanca korkunçluğuyla üzerimize çöktü mü.. bu bir ihtardır bize...» (*Cebinden defterini çıkarır.*) «İşte o zaman perde birdenbire kalkar...»

RUDOLF. Vaazımı sobaya at!

ANTON. Ama iyidir, başlangıç olarak çok iyidir.

RUDOLF. Bak, jimnastik yapıyor.

ANTON. (*Bakarak.*) Sahi. (*Defteri dikkatle katlar, cebine sokar.*)

RUDOLF. Hattâ mukavemet koşusuna bile kalktı.

ANTON. Anlamıyorsun beni. Sen hiç anlamadın ki beni. Yalnız senin gördüğün, senin duyduğun vardır sence. Vurdumduymazın birisin sen.

RUDOLF. Benim duyduğum otomobil sesleridir. Gelen araba Fiat mı, otobüs mü, Rolls Royce mu hemen anlarım ben.

ANTON. Müsteşar Kriegbaum nutuklarını değerli buluyor.

RUDOLF. (*Düşmanca.*) Yaa? Demek hoşlanıyorsun da ondan!

ANTON. (*Çekingen.*) Eh, insan olarak.

RUDOLF. Bak, bak, kayalara tırmanıyor.

ANTON. (*Ürkmüş.*) Koş, tut onu! Bizden kaçmak istiyor.

RUDOLF. (*ANTON'un yüzüne bakar.*) Kaçmak mı? Nasıl diyebilirsin bunu?

ANTON. Yani demek istedim ki... (*Bocalar.*) Bir yerini yaralamasın.

RUDOLF. Birkaç çiçek kopardı sadece.

ANTON. (*Şaşkınlık içinde.*) Ne yapacağız şimdi?

RUDOLF. Bilmem. Ben otomobil tamir ederim. Gerisi senin işin.

ANTON. Gerisi mi? (*Birdenbire anlamış, ürkmüştür.*)

RUDOLF. Nihayet ikimizin geçimi de bu yüzden.
(*KRIEGBAUM döner gelir, neşelidir, elinde bir çiçek vardır.*)

KRIEGBAUM. (*Dinç yürür.*) Nasıl, şaştınız değil mi?

ANTON. Kardeşim.

KRIEGBAUM. Sizi burda görünce kardeş olduğunuzu hemen anladım zaten. Sizinle de tanışmış olduğuma cidden sevindim. (*RUDOLF'a elini uzatır.*) İkiniz burada olmasaydınız da yuvarlandığımı görüp ravent çalıları içinde yarıdımına koşmasaydınız — gittim bir gözden geçirdim orasını — evet, bir daha ayağa kalkamazdım. Teşekkür ederim.

ANTON. Bünyeniz sağlamış, Müsteşar Bey.

KRIEGBAUM. Yoo, yoo, elinizden geleni yaptınız doğrusu. Hem ben az daha çalıların yaındaki kayaya çarpıyormuşum.

RUDOLF. Çokları o kayanın üstüne düşerler.

ANTON. Gördünüz ya, siz Allahın talihli kuluyumusunuz, Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Eee, öyleyimdir, öyleyimdir. Bakın, ne var elimde!

ANTON. (*Bakar.*) Bir düşününceği.

RUDOLF. Pek hoş.

KRIEGBAUM. Bir tane koparıverdim, müsaade ederdiniz, değil mi?

RUDOLF. Aman efendim!

KRIEGBAUM. Hem sonra cidden zevk sahibisiniz. Bahçe, yolları, tarhları pek hoş, pek şirin.

ANTON. Çiçekleri hiç eksik etmemiye çalıştık. Bu

mezarlar çiçeksiz, gönlünü karartıyor insanın.
KRIEGBAUM. Bu çiçeği alabilir miyim, bir hâ-
tıra olarak?

ANTON. Aa, tabii!

RUDOLF. Bir hâtıra olarak.

KRIEGBAUM. Hemen otomobildeki vazoya ko-
yalım. Su da koyarsak... şey, arabamdan ne
haber?

RUDOLF. Nerdeyse bitmek üzere.

KRIEGBAUM. Mükemmel! Arabamla gidebilirim
demek?

RUDOLF. Daha koltukları yerlerine takmak lâ-
zım.

KRIEGBAUM. Yoo, hiç acele etmeyin. İstedіği-
miz, kazadan arabada iz, eser kalmaması.

RUDOLF. Otomobil sahiplerinden, şikâyet eden
çıkmadı henüz.

KRIEGBAUM. Tabii çıkmamıştır, tabii! Hemen
alınmayın canım!

RUDOLF. Her araba, kaza görmemişe döner.

ANTON. Üzülecek olaydan iz, eser kalmaz. Ara-
banıza binersiniz; memnun rahat, bize el sal-
larsınız... pırr!

KRIEGBAUM. Çok güzel.

RUDOLF. Çok güzel.

ANTON. Çok güzel.

KRIEGBAUM. Sonra da vaadim olsun: Projeye
hız verilecektir.

ANTON ve RUDOLF. (*Bakışırılar.*)

KRIEGBAUM. Hiç şüphemiz olmasın. — Tamir
için ne alıyorsunuz?

RUDOLF. Dört bin.

KRIEGBAUM. Biraz çok değil mi?

RUDOLF. Dört bin beş yüz verdiler.

KRIEGBAUM. Verdiler mi?

RUDOLF. Hurdacı verdi. Arabanın değerini bilir o.

KRIEGBAUM. Hurdacı mı?

RUDOLF. Ne yapalım, biz de böyle geçiniyoruz.

KRIEGBAUM. Öyle ya, unutmuştum. (Susar.) Ne de olsa kıt kanaat bir geçim, değil mi?

RUDOLF. Mevsimine göre.

KRIEGBAUM. Yaa, bu da mı mevsime bağlı?
(Sessizlik.)

ANTON. «... Perde birdenbire kalkar...» Yahut:
«... Perde birdenbire yırtılır...» Yahut: «Perde...» Perde sözü iyi değil.

RUDOLF. Kes şunu!

KRIEGBAUM. Nedir söylediği?

RUDOLF. Saçma sapan şeyler.

ANTON. Müsteşar Bey! Bazan, kardeşim çalışırken ona kulak veriyor, yahut sizin «Hiç şüpheleniz olmasın!» dediğinizi duyuyorum da bir sözleşme gibi geliyor bu bana. Ne kadar hamarat olduğunuzu gördükçe...

KRIEGBAUM. (Önlemek ister.) Yoo, yoo!

ANTON. Evet, evet, görüyorum ben. Çalışmanızın bir anlamı var. Siz mutlu bir insansınız, işinizi rahat kolay yapıveriyorsunuz; bir göreviniz var...

KRIEGBAUM. Fakat siz de öylesiniz, azizim! Söylemem mi gerekiyor?

ANTON. İşte bunları düşündükçe kendi yaptıklarımın saçmalığı elimi kolumu bağlıyor âdeta. Boşuna, diyorum, benim çabam.. Yani maddi anlamda değil, yanlış anlamayın beni. Maddi başarıda gözüm yok, diyebilirim. Ben öteki başarıya bakarım; ama benim çalışmalarına aldıran kim?.. Benimkisi zahmetli, yıpratıcı bir çalışmadır; yani ben, tam kelimesini bulmaya, uygun edayı, gerçeğe en doğru ilişkiyi kurmaya çabalıyorum. Fakat değer veren kim buna? (*KRIEGBAUM gönlünü almak ister gibi bir şeyler söylemeye yeltenir.*) Hemen cevap vermeyin! Ne söyleyeceğinizi biliyorum: Çalışmanız çoğunluk için değil; bir kişi anlasın, yeter! diyeceksiniz.

KRIEGBAUM. Meselâ ben, sizi pek çok takdir ediyorum.

ANTON. Takdir etmek! Bu pek yüzeyde bir yargı. Farkında değil misiniz? Çalışmamın, kendimi yiyip bitirdiğim şeyin henüz gerçeğe pek bir bağıntısı olmadığını biliyorum; beni üzen de bu işte! Anlamıyor musunuz?

KRIEGBAUM. Anlamıya çalışıyorum.

ANTON. Kardeşim otomobilleri onarıyor, binilir hale gelsinler diye, değil mi? Siz yolları yapıyorsunuz, trafiğin garantili olması için... — Oysa ben... (*Cebinden defterini çıkarır.*) Neye yarar bu? Hiçbir şeye, diyor kardeşim. Kardeşimle aramda çok fark var.

KRIEGBAUM. (*Ara bulmak istiyerek.*) Siz birbirinizi tamamlıyorsunuz.

ANTON. Güzel. Hep ansızın bir hâdise, tepeden yuvarlanan bir taş. (*Okur.*) «Perde birdenbire kalkar...» Bir siz anlayabilirsiniz bunu.

KRIEGBAUM. Elbette. Âdeta doğrudan doğruya bağıntım var bununla.

ANTON. Bana yardım edin.

KRIEGBAUM. Nasıl?

ANTON. Yazdıklarımı... Anlasanıza!

KRIEGBAUM. Edebiyatla ilgilenemiyorum.

ANTON. Dinleyin, yeter! Nüanslara dikkat edin, gerçek dışı bir şey olursa düzeltin!

KRIEGBAUM. Sizi memnun edebilirsem, hay hay!

RUDOLF. (*KRIEGBAUM'u yerdeki otomobil kanapesine doğru çeker.*) Rahat edin şöyle!

ANTON. Sonra da verin hükmünüzü, hiç çekinmeden.

KRIEGBAUM. Buyurun! — Nutkunuzun konusu nedir?

ANTON. Siz.

KRIEGBAUM. Ben mi?

ANTON. Aslında birbirimizi pek az tanıyoruz. Yanılmalarımı düzeltin lütfen.

KRIEGBAUM. Tuhaf şey, ciddi tuhaf.

ANTON. ... «Perde birdenbire kalkar ve uçurum görülür; yaşaması tatlı bir moral, rahat kolay sözlerle kapamıştık; bir uçurum.»

KRIEGBAUM. Akıcı bir ifade.

ANTON. Başlangıcı prova etmiştik.

KRIEGBAUM. Ha ha!

ANTON. «Bu felâketle bir kere daha karşılaştık.

Bir insan; daha demin kımıldıyan, konuşan bir insan; işte birdenbire cansız, ne kımıldar, ne konuşur...»

KRIEGBAUM. Aman rica ederim! Ben henüz hayattayım.

RUDOLF. Hâlâ giriş bölümü.

ANTON. Affedersiniz, düşünmedim ki siz... Değiştirmeliyim. «Ödevlerine bağlı, mert bir insan...»

RUDOLF. Denebilir mi?

KRIEGBAUM. İşte hani lâfın gelişi. Ama bence denebilir pekâlâ. Bu da beni pek öyle övmek olmaz zaten.

RUDOLF. Duydun mu, Anton? Önemli bu. Bir sor bakalım!

ANTON. Meselâ sizin ödeviniz yol yapmak, Müsteşar Bey! Bu işten size şahsen bir zarar geleceğini bilseniz yine yapar mısınız bu işi?

KRIEGBAUM. Ne diye zarar gelsin ki?

RUDOLF. (*Örtülü bir tehditle.*) Size birisi derse ki: Yapmıyacaksınız! Olur a!

ANTON. Normal olarak, göreviniz gereği yapacağınız bir şey için?

RUDOLF. Yol yapmak meselâ.

KRIEGBAUM. Pek anlıyamıyorum...

RUDOLF. Göğsünüze tabancayı dayıyorlar. .

ANTON. Hani sözün gelişi.

RUDOLF. Siz de korkuyor, söz veriyorsunuz.

ANTON. Yolu yapmıyacağımıza.

RUDOLF. Can tatlı tabii.

ANTON. Az sonra da evinize dönüyorsunuz. Müs-

teşar Bey... Yani o sırada yolda idiniz de sonra evinize döndünüz. Dairenize gidiyorsunuz. Artık korkunuz kalmadı; bir kâbus gibi geçti gitti bu olay.

RUDOLF. Verdiğiniz sözü unutmuyor musunuz? Yoksa yine de o ödevinizi yapar mısınız?

KRIEGBAUM. (*Bocalıyarak.*) Tam anlamış değilim. Şu kadarını söyleyebilirim ki büyük bir dikkat ve dürüstlikle yapmayı düşünürüm; yapmışımdır da.

RUDOLF. Demek yol yapılacak. — Devam et, Anton!

ANTON. Ödevlerine bağlı, mert bir insan! — Ama biz bununla başlamıyacaktık ki!

RUDOLF. Nasıl başlarsan başla, hepsi bir. Kimse bakmaz buna.

ANTON. «... Ve şimdi burada toplanmışız, bir ömrün bitiminde ve soruyoruz birbirimize...»

KRIEGBAUM. (*Pirelenmiş.*) Neler söylüyorsunuz kuzum?

RUDOLF. Kesmeyin de okusun nutkunu!

ANTON. «Bu hayatın anlamı neydi?» — Bir geçiş yapmalıyım değil mi, Müsteşar Bey? — «Öyle sanırım ki biz bu soruyu, ancak onun ömrüne bütünüyle bakarak cevaplandırabiliriz. Açıkçası mutluluk dolu bir ömür sürmüştü o.»

KRIEGBAUM. Geçmiş zaman kipi de ne oluyor? Neden «sürmüştü»?

ANTON. Yani o ana kadar, Müsteşar Bey. Her şey o anın, o noktanın etrafında dönüyor. Öncesi, sonrası: iki dünya.

KRIEGBAUM. Artık sabrım tükeniyor doğrusu.

RUDOLF. Görüyor musun, Anton? Sıkılıyor.

ANTON. «Ömrü hep çalışmakla geçmişti; günlerini dolduran işlerinde yorulmak nedir bilmemişti; görevinde son yıllarında bile bazı genç yardımcılarından çok daha verimli olmuştu.»

KRIEGBAUM. Kirstein'den meselâ.

ANTON. «Ama elinden gelen her şeyi yalnız mesleğinde yapmakla, kendini çoluk çocuğu için feda etmekle de kalmamıştı. Pek tabii, derdi. pek tabii...»

KRIEGBAUM. Başka niçin yaşıyoruz sanki?

ANTON. «Bunlarla kalmamıştı; çalışkanlığı feda-kârlığı toplumu da kapsıyor, kelimenin en yüce anlamıyla insanlığa hizmet ediyordu.»

KRIEGBAUM. Örnekler var önümüzde: Albert Schweitzer, Gandhi.

ANTON. «Daire arkadaşları onu çok severlerdi. Bazıları tapınırcasına bağlıydılar ona. Bir bayanı işinden çıkarmak zorunda kalmışlardı, çünkü...»

KRIEGBAUM. O meseleyi geçelim. Fotoğrafı verin bana!

RUDOLF. (*KRIEGBAUM'u önler.*) Fakat kâğıtlarınızın arasındaydı.

ANTON. «Sabahleyin bürosuna geldiği vakit yazı masasında hep bir demet gül buluyordu; bir tabak da zencefil. Zencefil çiğnemesini çok se-verdi.»

KRIEGBAUM. Siz nerden biliyorsunuz...

ANTON. (*Bir mektup göstererek.*) Bu mektuptan

öğrendik.

KRIEGBAUM. Daha neler! Bu yalnız beni ilgilendirir.

RUDOLF. (*Çok kesin bir tonla.*) Lâf yok, Müsteşar Bey!

ANTON. Özel bir şey, Müsteşar Bey, bizi ilgilendiren de asıl bu ya! Renkler vardır ki hemen çeker insanı. — «İnsanlarla kaynaşmasını mükemmel bilirdi, bir insandı çünkü. Bir ahlâk hocası, asık yüzlü bir memur, kuru bir bürokrat değil; bir insandı.»

KRIEGBAUM. Doğru!

ANTON. «Sporu severdi. Daha on iki yaşındayken uzun atlamada bir plâka kazanmıştı.» (*Evrak çantasından bir plâka çıkarır.*)

KRIEGBAUM. Hatırlıyorum da; beş metre on atladım.

ANTON. «Sonraları dahi, hattâ ilerlemiş yaşlarında diyebiliriz, bedenini iyi çalıştırdığı gözden kaçmıyordu. İnsanın hayranlıkla haykırması gelirdi: in corpore sano! Sağlam ruh sağlam bedende bulunur! Çünkü bu asıl kılıf, altında asıl bir ruh taşıyordu. Daha okuldayken yaptı ilk çıkışlarını; yönünü belirlememişti henüz; her şeyden etkileniyor, her şeye değiniyor; hangi yönde ilerlesin bilmiyordu...»

KRIEGBAUM. Ama hiç de açgözlü değildim. Din dersinden dört almıştım, bütün meselenin rahibi kızdırmamak olduğu bir dersten!

ANTON. «Gençlik çok şey ister, bunun için de az şey elde eder. Ancak sınırlanmalardır ki zekâyı

verimli kılar.»

KRIEGBAUM. Diploma töreninde söylediğim nutkun konusuydu bu!

ANTON. «İlgiyle dinlenen bir nutuktu. Daha sonra hukuka büyük bir kabiliyeti olduğu meydana çıktı.»

KRIEGBAUM. Siyasi bir tartışmada. Karşılıklı silâhlanma konusunda; işin içine toplumun yaşaması girince öldürmek doğru mudur problemi üzerinde bir tartışma idi bu.

RUDOLF. Öldürmeyi anlamıyorum.

ANTON. Yani öldürmek doğru olur mu, şayet... Sizin görüşünüz neydi?

KRIEGBAUM. Ben aksi tezi tutmuştum; çünkü o zaman sempati yaratmaya bakıyordum.

ANTON. «Nihayet, arayışla geçen yıllardan sonra bir partiye girmişti. Bu parti sayesinde ki...»

KRIEGBAUM. Çıkarımı gözettiğim için girmiş değilim o partiye!

ANTON. «Hayır, derinlerde — bunu çok iyi görüyordu — ne de olsa verimsiz kalmıya mahkûm, bireyci yalnızlığından sıyrılmak için girmişti. Yüceye, Bütün'e yararlı olmak için. Çok sürmedi, müsteşar oldu.»

KRIEGBAUM. Fakat partim iktidara geçmeden önce!

ANTON. «Başarılar içinde, zengin, yüklü bir hayat; son saniyesine kadar enine boyuna yaşanmış bir hayat, serilmiş duruyor önümüzde.»

KRIEGBAUM. (*Kalkmak ister.*) Burda keselim artık.

RUDOLF. (*Çok kesin bir tonla.*) Oturun oturduğunuz yerde.

ANTON. «Kimdi bu? Resmî hayatta bir şahsiyet olan bu maskenin gerisinde neler saklıydı? Soruyoruz, aslında ölen kimdir şu anda?»

KRIEGBAUM. (*Yerinden fırlamak, protesto etmek ister.*)

RUDOLF. (*Omuzuna bastırır, oturtur.*) Heyecanlanmayın. Sağlığınıza zararlıdır bu.

ANTON. «Neşeli bir insandı; şakadan çok hoşlanırdı; işleri iyi gitmediği zamanlarda bile...» (*Evrak çantasından bir yoyo çıkarır, oynamaya başlar.*)

KRIEGBAUM. Her şeyin bir vakti var. — Cidden gitmek istiyorum artık. (*Kurtulmaya çabalar.*)

ANTON. (*Yoyo çevirmeye devam eder.*) Öyle harika bir oyun değil ama, yatıştırıyor insanı işte!

RUDOLF. (*KRIEGBAUM'un kolunu tutar.*) Neye titriyorsunuz?

KRIEGBAUM. Titriyor muyum? Ben mi?

RUDOLF. Şimdi de dişlerinizi takırdattınız. — Ne kulak var bende, değil mi?

KRIEGBAUM. Saçma.

RUDOLF. Korkuyorsunuz galiba.

KRIEGBAUM. (*Titriyerek.*) Korkmak mı? Kimden?

RUDOLF. Kimden haa! Güzel! Kimden! (*Güler.*) Duydun mu Anton: kimden, diye soruyor senin Müsteşar! (*Güler.*) Senden olmasın? (*KRIEGBAUM'a.*) O bir şey yapmaz sana. Nutuk

atar sade, başka hiçbir şey yapmaz. Ne komik adam, değil mi? (*KRIEGBAUM ile RUDOLF, ANTON'un yoyo oyununa gülerler.*)

ANTON. (*Haykırır.*) Hayır! (*Sonra, yavaşça, yine yoyo çevirerek, evrak çantasından bir çakı çıkarır.*) İlk gençliğin bu hâtırası; kamp ateşleri başında yaz gecelerinin, bir fındık dalı ya da kıyıdaki söğütlerden bir düdük kesilen ırmak boyunda o ıslak ayaklarla kol gezmelerin hâtırası. Bu küçük çakı...

RUDOLF. İyi kıvırıyor, değil mi, Müsteşar Bey?

KRIEGBAUM. Beni ilgilendirmez.

RUDOLF. Şimdi de minik, şirin çakıyı açıyor —
klik! Bende de ne kulak var, değil mi?

KRIEGBAUM. Benim çakım!

RUDOLF. Sanki boynunuzdaymış gibi ne oluyorsunuz böyle?

ANTON. O zamandan beri yanından ayırmamıştı bu çakıyı. Bir ilkbahar gecesi bir akçağaç gövdesine bir kızın adını bununla kazmıştı...
Sonradan unuttu bu adın ne olduğunu...

RUDOLF. Bak hele! Bu küçük çakıyla, haa!

KRIEGBAUM. Bilmem ki...

RUDOLF. Ne dersiniz, bu çakıyla bir şey yapar mı size?

ANTON. Kurşun kalemler açmıştı bununla. Hayatı boyunca! Ucları küt kalemler! «Kim koydu kurşun kalemlerin içine bu mürekkepli kalemi? Beni zehirlemek mi istiyorlar?»

RUDOLF. Yaman, değil mi? Gel de korkma, haa?

KRIEGBAUM. İnce yüzü kalem açmak içindir!

ANTON. Kalını da elma soyamak için!

KRIEGBAUM. Sonra da kâğıt peçeteye silersiniz çakıyı!

RUDOLF. Her zaman kâğıt peçete yanınızda hazır tabii?

KRIEGBAUM. Yahut... mendile; kimse görmüyorsa.

ANTON. Birtakım özellikleri vardı onun. Ufak tefek şeylerde kendine göre bir düzeni vardı. Galiba bize en dokunanı, çiçekleri sevmesi. Müsteşar Bey'imiz çiçekleri severdi. Ölürlen elinde bir düğünçiçeği tutuyordu.

KRIEGBAUM. (*Paniğe uğramış.*) Yeter! Bırakın beni!

RUDOLF. (*Müsteşar'ı sert, kaba geri çeker.*) Fakat Müsteşar Bey!

KRIEGBAUM. Ne yapacaksınız? Ne istiyorsunuz benden?

RUDOLF. Canım, kötü bir insan değilim ki ben.

KRIEGBAUM. (*Artan bir panık içinde.*) Siz benim için mükemmel insanlarsınız! Hem anlaşıyoruz biz. Siz benim hayatımı kurtardınız.

ANTON. «Biz şimdi şunu soruyoruz: Neydi bu hayatın değeri? Bu olayın anlamı neydi; rasgele bir kaza mı idi sadece?»

KRIEGBAUM. Hepsini size borçluyum! Dostlarım, ancak sizin sayenizde benliğimi anladım... (*Kurtulmaya çabalar.*)

RUDOLF. Oturun oturduğunuz yerde! Bu kadar sinirli olmak hiç de iyi değil!

ANTON. «Bu kazada gizli hikmet, kaza geçirenin

anladım dediği şeyde midir; yoksa...»

KRIEGBAUM. (*Güçlkle soluyarak, dehşet içinde.*)... benliğimi, benliğimi... anlıyorsunuz değil mi?... (*Ayağa fırlamıştır. Bacaklarını açmış, elleri ceplerinde, karşısına dikilmiş olan RUDOLF'a karşı kendini savunur.*) Anlayın ne demek istediğimi...

RUDOLF. Laf yok!

ANTON. «... o güzel, o dikkate değer sözlerle anladığımı söylediği şeyde midir, yoksa...»

KRIEGBAUM. (*ANTON, çakıyı KRIEGBAUM'a saplar.*) Dostlarım... (*KRIEGBAUM ölür. ANTON çakıyı mendile siler.*)

RUDOLF. Başka çare yoktu. Al, götür!

ANTON. (*Çok korkmuş.*) Öldü! Öldü! Ne yapacağız?

RUDOLF. Yeni dilekçeler vereceğiz. Yerine geçecek biri vardı, değil mi?

ANTON. Evet. Dr. Kirstein. Evet. Hemen yazmalıyım. Fakat yenisinin bir kusuru var, Rudolf... Güvenilir biri değil.

RUDOLF. Kusursuz insan olmaz. — Araba yarın hazır. Boşalt şurayı.

ANTON. (*Ölüyle uğraşır.*)

RUDOLF. Ayaklarından tut!

ANTON. (*KRIEGBAUM'u ayaklarından tutar, sürüyerek dışarı çıkarır.*)

RUDOLF. Bugünlük bu kadar.

ANTON. (*Döner gelir.*) Ya başka gelen olursa...

RUDOLF. İçerlerim doğrusu. (*İşaret parmağını tükürükler, havaya tutar.*) Rüzgâr yok.

ANTON. Güneş battı. Akşam.

RUDOLF. Tatil akşamı. (*Âletlerini toplar.*)

ANTON. (*Duygulanmış.*) Akşam sessizliği.

RUDOLF. Akşam huzuru.

ANTON. Huzur.

(*Ellerini kavuştururlar.*)

TANKRED DORST, 1925 yılında Sonneberg, Thüringen'de doğdu. On yedi yaşında asker oldu; A.B.D.'de, Belçika'da, İngiltere'de tutsak olarak bulundu. Sonra Münih'de germanistik, tiyatro, sanat tarihi öğrenimi yaptı. Okul filimleri için senaryolar yazdı; yayınevlerinde, Münih'deki «Kleines Spiel» adlı kukla stüdyosunda çalıştı. «*Das Geheimnis der Merionette*» (Münih, 1958), «*Auf kleiner Bühne*» (Münih, 1959) adlı kitapları yanında, televizyonda da yayımlanan kukla oyunu «*A Trumpet for Nap*» bu alanda yazar ve oyuncu olarak çalışmalarının ürünüdür. Şimdi Münih'de bağımsız yazar.

1959 yılından beri sahne oyunları da yazıyor. İlk sahne yapıtı, «*Gesellschaft im Herbst*» güldürüsü (1959), Mannheim Devlet Tiyatrosu Armağanı'nı kazanmış (1960), ilk kez yine o tiyatrodan oynanmıştı.

«*Grosse Schmaehrede an der Stadtmauer*» adlı bir oyunu türkçeye de çevrildi, 1962 - 1963 mevsiminde Ankara'da Oda Tiyatrosu'nda oynandı («*Sur Dibinde*», çeviren: Sevgi Nutku, yayımlandığı yer: Değişim dergisi, sayı 11, 15 eylül 1962).

Çevirisini verdiğimiz «*Die Kurve*» (Dönemeç) (1960) Dorst'un ikinci sahne yapıtıdır.

Lübeck'de, Düsseldorf'da, Ulm'da, Stuttgart'da, Telaviv, Varşova ve İspanya'da oynanmıştır.

Dorst, ayrıca 1960 Gerhart-Hauptmann Armağanı bursunu kazanmış, Güney Almanya Televizyonu için 1961 yılında «La Buffonata» adında bir de bale operası yazmıştır.

KISA OYUNLAR :

1. DON CRISTOBITA İLE DONA ROSITA'NIN ACIKLI GÜLDÜRÜSÜ. Federico Garcia Lorca. 2 lira.
2. KEL ŞARKICI. Eugène Ionesco. 2 lira.
3. DAĞ YOLUNDA. Anton Çehov. 1 lira.
4. KULAKTAN KULAĞA. Lady Gregory. 1 lira.
5. TRENTON İLE CAMDEN'E MUTLU YOLCULUK. Thornton Wilder. 1 lira.
6. WOYZECK. Georg Büchner. 2 lira.
7. İSTİRİDYE İLE İNCİ. William Saroyan. 1 lira.
8. SWEENEY AGONISTES. T.S. Eliot. 1 lira.
9. ÇAĞRILMADAN GELEN. Maeterlinck. 1 lira.
10. PHILOTAS. G.E. Lessing. 3 lira.
11. KAPILARIN DIŞINDA. Wolfgang Borchert. 2 lira.
12. SAĞLIK YURDU. Sean O'Casey. 2 lira.
13. ÇÜRÜK ELMA. Atila Alpöge. 2 lira.
14. GİTGEL DOLAP. Harold Pinter. 2 lira.
15. AY DOĞARKEN. Lady Gregory. 1 lira.
16. LEONCE İLE LENA. Georg Büchner. 2 lira.
17. YEŞİL PAPAĞAN. Arthur Schnitzler. 2 lira.
18. ZAVALLI AUBREY. George Kelly. 2 lira.
19. DÖNEMEÇ. Tankred Dorst. 2 lira.

De Yayınevi'nin yeni adresi :

vilâyet han, kat 2, nr. 13, ankara caddesi, istanbul
p. k. 1198

Tankred Dorst



DÖNEMEÇ

Tankred Dorst 1925 yılında, Thüringen'de doğdu. On yedi yaşında asker oldu; A.B.D., Belçika, İngiltere'de tutsak olarak bulundu. Şimdi Münih'de bağımsız yazar. 1959'dan beri oyun yazıyor. İlk oyunu ile Mannheim Devlet Tiyatrosu Armağanı'nı kazandı.

Bir oyunun bildirisini diyaloglar haline konmuş gerçekte değil; oyunun içine somut olarak oturmuş, ondan koparılamaz, sanki onunla kenetlenmiş gerçekte aramalıdır.

— Tankred Dorst

Lady Augusta Gregory, T.S. Eliot, Wolfgang Borchert, Sean O'Casey, Harold Pinter, George Kelly gibi ünlü oyun yazarlarının kitaplarını Türkiye'de ilk olarak yayımlamanın mutluluğuna ermiş olan De Yayınevi, şimdi de okurlarına Tankred Dorst'u sunuyor. Bu genç yazarın «Sur Dibinde» adlı oyunu 1962-63'de Devlet Tiyatrosu'nda oynanmıştı.